

Chemarea

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

pe un an.....Lei 200—
pe un jumătate an.....Lei 100—
autorități și instituțiuni.....Lei 500—
In streinătate dublu.

**ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36**

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria No. 36.
Telefon 7-60.

Lăsați orice speranță...

Indată după războiul mondial, camera italiană devenise zgometoasă și anarhică. Autoritatea pierdea văzând cu ochii și bolșevismul prindea teren. Atunci acest organism cu o profundă vitalitate biologică, Italia, datorită instinctului ei de conservare, a reacționat. Și a reacționat aidoma la un organism viguros, care își adună toate forțele sale spre a rezista la discompunere și disoluție: la moarte. De atunci toate țările, cari în urma războiului au fost copleșite de șuvoiul tumultuos al democrației cu libertățile ei ce înceau să tresalte inimile chircite în zărnă și umezeala tranșelor, — au început să reacționeze împotriva democrației, împotriva „desmățului” liberărilor. Unele țări au căutat chiar să înlocuiască sau să schimbe jocul instituțiilor electivă și să suspende funcționarea regimului parlamentar. Au imitat principiul fundamental, care constituia temeliepciunea cea mai elementară a fascismului italian, exprimat de însuși Mussolini în camera italiană: „Fără depline puteri, nu putem economisi o singură mărgeală, eu spun, nici una singură”.

Astfel a putut Mussolini să împiedice desmembrarea Italiei, pătrunderea anarhiei și să pună oarecum capăt risipei anului public. Era clipa supremă. Italia aluneca vertiginos spre comunism, doborânda țării din Sicilia, cari purtau la piept medalii cu Sf. Lenino.

Operația aceasta politică, dela războiul de pace, cea mai ingenioasă după comunism, a constituit mirajul multor oameni de stat și fie că împrejurările erau favorabile, fie că aveau la îndemână sau nu capitalul necesar al energiilor și faptelor, au încercat analogia.

Nimeni nu se gândește însă că această mășcă a sfârșit a unui organism de a rezista la moarte, poate să fie într-adevăr reacțiunea viguroasă a vitalității lui, însă mijloacele de reînviere a energiilor la care puteau să fie artificiale. Cine știe dacă fascismul n'a fost o metodă palidă de natură a prelungi ca o injecție agonia unui regim care vrea să se înnoiască radical? Cine știe dacă prosperarea imediată a Italiei n'a fost altceva decât înflorirea roză a obrajiilor ei, o ultimă floare a săngelui care îmbujorează fața unui muribund? Și cine se gândește ce va urma după fascism, când în istorie nici odată un dictator n'a avut un urmaș? În fine, foarte puțini sunt aceia cari cunosc ce se ascunde sub această față îmbujorată a Italiei. Foarte puțini știu că balanțele comerciale sunt din an în an mai nefavorabile, — că criza economică a apărut în Italia încă în 1927, cu doi ani înainte de a apare în celelalte state ale Europei, — că depunerile spre fructificare scad în fiecare an, că falimentele cresc (în 1924 au fost 607 falimente, în 1927... 886, în 1930 Oct. 1785), — că procentul nașterilor a scăzut dela 30%, la 21%, — că salariul de muncă, după comunicatul bir. internațional al muncii este în urma celui german, francez, cehoslovac și polonez, —

că indexul de trai este mult superior salariilor pe cari le primesc, — că în mijlocie italianul consumă anual numai 18 kg. carne, câtă vreme englezul consumă 60 kg., germanul 47, francezul 45 kg.

A, da! Ne-ar plăcea ca premierul nostru să se folosească de „mână tare”, să pună capăt desmățului, să revizuiască averile, să confişte toate bogățiile imense, uriașe bogății de proveniență suspectă, — să desființeze toate privilegiile oneroase ale nababilor României, să introducă în mod real și efectiv obligativitatea învățământului și gratuitatea lui, fără să se sperie de spectrul palid al proletariatului intelectual, — să depună cel mai mare zel pentru sănătatea poporului, — să desființeze nu numai flagelul exorbitant al cametei, dar însăși societățile pe acțiuni cari trăiesc din acest execrabil parazitism, — să stabilească pe toată linia și în toate domeniile limita maximă a veniturilor particulare, — să confişte

toate bogățiile sau veniturile nemuncite, — să interzică accesul la muncă al copiilor până la 16 ani și să intensifice accesul lor cât mai larg la învățământul secular, — să transforme producția noastră agrară pe baze cooperatiste —... câte ne-ar plăcea să facă premierul! Și totuși tare ne e teamă că nu va putea realiza nimic din aceste idealuri. Este cel mai cinstit om din România, e omul cel mai bine intenționat și cel mai patriot, — dar puterea oculte e tare, ne e teamă, că va covârși figura idealistă și iubitoare a premierului și-l va sili să renunțe în fiecare zi la câte una din desideratele sale. Va fi oare premierul atât de energic, în-ât să nesocotească, să sfideze și să infiereze toate intrigiile venite din afară și dinăuntru? Va fi oare premierul atât de tare să strivească însăși forțele pe care le exercită chiar în sânul guvernului său reptilele nimicitoare de idealuri? Vom vedea, o dorim, dar nu avem nădejdi prea multe. Oscar Jianu.

ATITUDINEA CHEMĂRII

Cine a crezut că organizațiunea tineretului român din Ardeal și Banat își va cheltui capitalul moral, câștigat în grele lupte politice, de dragul nu știu cui și pentru satisfacții efemere, s'a înșelat amar.

„Chemarea”, fără a primi indicii și instrucțiuni dela cineva, și-a fixat atitudinea, chiar din primul moment al declarării crizei, în mod atât de categoric, încât numai orbii, intigranții de meserie și otrăvitorii opiniei publice au putut tâlmăci în alt chip ținuta noastră tranșantă. Ultimele numere ale ziarului nostru dovedesc în mod strălucit seriozitatea și maturitatea gândirii noastre politice, o rară previziune și justă apreciere a situației, creată de demisiunea guvernului Mironescu. Am spus că ne găsim la o răscruce istorică a politicii românești și într-o eră similară primei emisiuni de fripturiști, exact ca și în anul 1926, când tineretul s'a înrolat sub steagurile partidului național-țărănesc.

Am insistat asupra coincidenței datelor fatale: 4 Aprilie 1926 și 4 Aprilie 1931. Am arătat inoportunitatea schimbării de guvern și a nouilor alegeri și starea haotică ce se va crea de pe urma declanșării patimelor politice, atât din punct de vedere intern, cât și extern. Spuneam că guvernul Iorga a eșit ca o enormă surpriză din criza politică, pe care nimeni nu o poate înțelege și justifica, dacă se pune pe punctul de vedere pur logic, și susțineam că nici marelui nostru istoric nu știe ce se mai fie-be în cazanul Satei al d-lui Argetoianu. Am prevăzut o epocă de lupte politice, care retrogradează România cu multe decenii.

Ce atitudine putea să aibe tineretul chemărist în asemenea împrejurări? O nouă confesiune de credință față de partidul și șeful lui, care luptă pentru țară dăcându-l libertăților cetățenești, pentru respectarea drepturilor garantate prin constituție tuturor fiilor acestei țări și pentru întronarea definitivă a unui regim de desăvârșită și clasică democrație.

Adică cum, lupta ce o ducem de zece ani de zile pentru biruința acestor principii, elanul, entuziasmul și energiile cheltuite cu generozitatea firească numai idealistilor, pot fi anulate printr'un singur gest al unui ministru cinic? Față de această situație nu ne rămâne altceva decât lupta până la extirparea ultimelor rămășițe oligarhice și de fanarioți stovari, cărora le lipsește ideea de patrie, iubirea de neam și tron și frica de D-zeu.

Pentru aceștia, țara nu este altceva decât o vastă societate anonimă, o întreprindere rentabilă, condusă după principii rapace, și pentru că trebuie să dea dividende grase, ori merg afacerile ori nu, este slăbită de puteri prin distrugerea substanței. Cum putea „Chemarea” să-și trudeze trecutul cu asemenea indivizi.

Dar noi ne-am mai ridicat glasul contra tuturor insinuărilor și intrigilor de ori unde vor veni ele și ținem să declarăm că nu tolerăm asemenea infamii, mai ales când ele s'ar săvârși din partea unui membru al partidului.

Noi avem un crez și un program pe care trebuie să-l înfăptuim cu orice preț. Puritatea ideilor noastre, forța morală ce o reprezintă „Chemarea” ca organizație și cinstea personală imaculată a fiecărui membru în parte ne îndreptătesc să facem critici obiective, să întreprindem acțiuni salutare tocmai în interesul partidului și să pretindem neîncetat sancțiunile cuvenite față de cei vinovați. „Chemarea” este un laborator de energii vii și de formare a caracterelor, iar idealul nostru este ca fie care membru al partidului și în general viața publică să se ridice la culmi de moralitate neproșabilă. Vrem să înălțăm poporul român la nivelul popoarelor occidentale și să-i dăruim din toate punctele de vedere, material și moral, acea stare de prosperitate, care să-i permită desfășurarea energiilor vitale ce zac azi inactive și liberul zbor al geniului românesc.

I. Martalogu.

Pentru cetățenii cari se prezintă în fața urnei

Fraților!

Credem că numai este nevoie să vă reamintim toată povestea venirii la cârmă a actualului guvern. Fabricat în pripă, din toate lăpădăturile politice și condus de un apoștol de paie, naiv și neputincios, guvernul Iorga din primele zile ale existenței lui, a rămas mirat și cu gura căscată în fața nevoilor și greutăților prin care trece astăzi țara. Doi oameni urâți la suflet, care nu urmăresc decât să adune milioane grele și să-și satisfacă ambițiile lor deșarte au pus la cale toate minciuna asta gogonată, urlând pe la toate răspântiile că ei vor salva țara: Argetoianu și Manoilescu. Cu ce? Și cu cine? N'au oameni în țară, afară de pârliții care aleargă după friptură, care visau să se căpătuiască pe spinarea oamenilor de treabă. Orice gură cască se'n-deasă la locuri de răspundere, fără ca să-l cunoască nimeni în țara asta și fără vre-o garanție morală sau materială. N'au nici un credit în străinătate, pentru că nimeni nu-i ia în serios și toată lumea cu cap din Franța, Italia, Anglia și celelalte țări luminate îi consideră drept niște potlogari care au mințit pe Rege pentru a-l trage într'o capcană.

Știți cine este Argetoianu?

1. Este omul nemților, adică ai dușmanilor noștri de ieri care voiau să ne anexeze Austro-Ungariei și să ne desființeze ca stat.

2. Este acela care a făcut cel mai mare jaf cu banul public, ducând la ruină finanțele țării prin bonurile de tezaur, încât era cât pe-acî să ne ducem de răpă. Deatunci și-a pierdut orice credit ca ministru de finanțe.

3. Este licheaua politică care a trecut prin toate partidele și care a fost dat afară din toate organizațiile politice din România, pentru lipsa lui de caracter. A rămas însă ceva în el neschimbat: ciocoiul. Ciocoiul Argetoianu a urât țărani întotdeauna, a urât muncitorii de uzină și de fabrică și a îndrăgit ca toți ciocoi (grofi puturoși) numai bancherii și cămătarii. Despre țărani a spus, că le

(Continuare în pagina II-a.)

Dentru cetățenii cari se prezintă în fața urnei

(Continuare din pagina 1.)

put picioarele și-i vine greață când aude de ei.

Dovada că iubește pe bancheri și cămătari a făcut-o îndată după venirea la putere, când a promis că va desființa legea cametei, că va lăsa pe bancheri să-și facă de cap. Deocamdată, în mod abuziv a suspendat printr'un decret legea cametei ca nu cumva bancherii să sufere până după alegeri.

4. Despre ciocoiul Argetoianu, care conduce o bancă în Germania și căreia vrea să-i mai încropiască ceva ceva din România, deputatul socialist Flueraș a afirmat în parlament, că i-ar fi propus să lupte alături de el pentru instaurarea republicii în România, și că pentru el e tot una, ori avem monarhie ori republică. Și deputatul socialist Flueraș a refuzat propunerea ciocoiului ambițios, hrăpăreț și rău.

5. Ciocoiul Argetoianu, i-a spus cândva lui Nicolae Iorga actualul prim-ministru, cu care lucrează alături că-i bagă pumnul în gură, iar astăzi îi mângâie barba și-l pupă-n ceafă.

Ce tovarășie scârboasă și desgustătoare!

Cine este Manoilescu?

1. Este un tânăr neserios, care de pe acum a început să alerge prin toate partidele, urmărind să se îmbogățească el și familia lui. Înainte de a ajunge ministru, locuia într-o cameră modestă, iar acum și-a făcut palat și și-a adunat o avere nemai pomenită. El vrea cu tot dinadinsul să ajungă ministru de finanțe în partidul liberal, în partidul tâlharului Tancred Constantinescu și altor tâlhari care din nimic au făcut averi imense.

2. Mihail Manoilescu strigă pe la toate răspântiile că el este omul regelui, că regele ține la el atât de mult în cât el poate face ce vrea, târând prin aceasta coroana în vâltoarea luptelor politice și împiedicând consolidarea dinastiei pentru care național-tărăniștii au luptat cu un curaj fără pereche în istoria luptelor noastre politice. La Academia comercială din Cluj a spus că el este asigurat pentru totdeauna, lăsând să se înțeleagă că-l protejează regele. Regele este al țării întregi și oricât a-r încerca lichelele să-l izoleze de dragostea noastră a tuturor, nu vom pregeta nici o clipă de-ai demasca în fața opiniei publice luându-i de guler și arătându-i în toată spurcata lor golicione.

Indivizii aceștia sunt periculoși atât pentru coroană cât și pentru interesele țării.

Pentru ei, prin faptul că țara se duce de răpă, n'are nici o importanță. Ei, în clipa când țara se va prăbuși, vor șterge-o frumos în străinătate unde au adunat averi fabuloase. Acești doi oameni: Argetoianu și Manoilescu au pus la cale mascarada aceasta, și-au vârât țara în lupte periculoase pentru existența ei, pricinuindu-i cheltuieli de sute de milioane pentru a-și face majorități parlamentare și pentru a o stăpâni ca pe moșia lor. Pe ceilalți miniștrii nu-i cunoaște nimeni, sunt puși numai de ochii lumii. Și când te gândești, ce tovarășie, ce adunătură de lichele stăpânește astăzi țara.

Când vă prezentați în fața urnelor, gândiți-vă serios fraților, căci de felul cum veți exprima gândul vostru curat va depinde fericirea sau nenorocirea țării. Să nu credeți că potlogarii aceștia vor face minuni! Cel mult o să întărească băncile și pe cămătarii lipsiți de suflet. Fraților țărani și muncitori, care prin luptă și sacrificii v'ați înfăptuit pentru apărarea intereselor voastre un partid, partidul național-tărănesc, acordați-i și de data aceasta încrederea prin votul vostru, pentru a învinge definitiv banda de ciocoi, care-au scos iar capul la lumină spre a vă împila de data aceasta pentru totdeauna. Nu uitați că sub masca guvernului Iorga se ascunde râia liberală, a bandiților de urne și-a acelora care-au pregătit dezastrul României în războiu, cu rușinoasa pace dela Bufta, pentru care mareșalul Averescu a vrut (numai a vrut, dar n'a făcut) să-i tragă la răspundere. Fiți cu băgare de seamă și votați roata.

SĂPTĂMÂNĂ

Nu ne putem plânge că săptămâna ce s'a scurs n'a fost darnică cu noi.

Evenimentele politice au ocupat integral atenția generală prin senzaționalul în care au fost colorate.

După dizolvarea parlamentului, în stilul cel mai telegrafic, dl Iorga a purces realmente la imprimarea „ritmului nou”. Și pentru că acest ritm nou are ca suport esențial morală, omul dela Văleni a pornit imediat la recrutarea fripturiștilor.

Goarna a sunat de data aceasta în van.

Dealtfel specialist în materie este dl mareșal Averescu, care desigur că și-acum se plânge tuturor, că dl Iorga l'a plagiat, oferind publicului sub eticheta de „ritm nou” cea mai autentică speță de „friptură averescană”.

Cu toate acestea nu se poate spune că dl Iorga a rămas fără colaboratori. După datele ziarelor, cifra miniștrilor și subsecretarilor de stat a ajuns către 30. Dacă acesta este mult trâmbitatul ritm nou, atunci foarte mulțumim domnule profesor, țara nu are nu are nevoie de el.

Țara are nevoie de economii. A spus-o și dl Iorga și dl Argetoianu.

În consecință guvernul a acordat zilele aceste școlilor minoritare un credit extraordinar de 5 milioane lei.

Aceasta în timp ce învățătorii și profesorii noștri n'au primit salariile pe o lună în urmă.

Și să poftescă cineva să conteste dl Iorga calitatea de șampion al dascălilor...

Să nu se creadă că numai în țară stăm astfel. Și în afară situația nu e mai bună. Presa străină nu acordă nici un credit cabinetului Iorga.

Ceea ce este însă de mirare, este faptul că guvernul nu face nici un pas ca să-și apropie o presă bună sau dacă-l face o nimerește pe dos.

Gestul dl Iorga ministru Ghica, dela externe, care voind să tempereze presa franceză, a produs ruperea tratatelor comerciale cu Germania, este un monument de inabilitate. (Unii i-au zis imbecilitate). Și când mă gândesc că filantropia confracțiilor mei găsise și dl Iorga, un atribut și o justificare: diplomat de carieră. Ce ironie!..

Chestiunea aceasta a făcut și obiectul unei violente discuții în consiliul de miniștri, interpellator fiind dl Argetoianu, cunoscut în streinătate pentru sentimentele sale profund germanofile.

Nu știm ce s'a hotărât.

Cert este că n'am reușit să îmbunăm pe Francezi. În schimb ne-am stricat cu Germanii.

Trăiască diplomații dl Iorga!..

G. I. P.

Prostituție legală și prostituție clandestină

Într'un număr al ziarului „Cuvântul” a apărut un articol intitulat „Vareola ambulată” în care autorul critica cu înverșunare legea prin care s'a dispus desființarea traficului de carne vie ce se exercita în localurile publice, recunoscute de o lege mai veche. Fără îndoială cele scrise în acel articol, conțineau mult adevăr. Ni-se pare însă, că autorul n'a pătruns pe deplin intențiile adevărate ale legiuitorului.

Prostituția în general este o boală socială notorie. Ea a devenit astăzi o carieră, cea mai lugubră și mai degradantă pe care și-ar poate-o alege o membră a sexului frumos sau slab cum voii a-i spune. Și cu toate acestea se practică pe scară foarte întinsă. Ba mai mult, în mîntea onora apare ca un rău necesar. De unde apoi, clasificarea în: prostituție clandestină și prostituție legală.

Prostituție legală? Dar nu suntem în fața unui paradox juridic, nu sare în ochii oricărui om normal această anomaliie? Există un rău constat. Societatea atinsă de el, în virtutea tendințelor ei naturale spre ceace e bun și folositor, va căuta să-l suprimă. Legea-i servește de unealtă. În cazul acesta ea are un caracter pozitiv. Dar când acestui rău recunoscut ca atare, nu i-se caută leacul ci din contră el poartă pecetea legalității, cum ar fi cazul prostituției legale, se comite o negare a legilor pozitive și naturale.

Se va spune că am plecat dela premise false. Căci de ce trebuie considerată prostituția numaidecât ca un rău social? Organizația întregii societăți umane este defectuoasă, însăși natura omului este imperfectă. Pasiunile sunt date omului fără ale dori, dela natură, se naște cu ele și rămâne robul lor. Natura a păcătuit când i-le-a dat, iar nu omul care, abandonându-se cu totul lor, nu face decât un act de supunere față de cel ce l-a creat. Iar față de societate cam același cântec dar pe altă coardă. Dacă n'am ce mânca fur, omor, îmi vând trupul. Dați-mi de mâncare, nu mă lăsați să șomez și voi fi așa cum mă doriți.

Prostituata fiind creatură omenească, se supune legilor naturii omului și mai de parte fiind un membru al societății omenești, este atinsă de relele ce bântuie în această societate. Continuând în felul acesta vom ajunge să spunem că prostituata este tipul uman pe care la creat natura și care crează societate. Deci nimic anormal. Prostituția este o instituție socială ca multe altele, patronii caselor de toleranță sunt comercianți sărăcuții de ei, iar pensionarele o marfă și nimic mai mult. La care — era să uităm — mai trebuie adăugați curtierii și agenții de legătură cari se îngrijesc de procurarea mărfii.

Apoi toate acestea nu sunt vrednice să aibă legea lor? Aceasta este întrebarea cea mare. Iar alta și mai mare este următoarea: dacă se crează o lege privitoare la prostituție se face cu scopul de a o extirpa sau de a-i da o existență legală.

O lege care să reglementeze prostituția este necesară, imperioasă însă nu pentru a-i da funcțiune legală, ci pentru a o combate.

Am amintit la început că este un nonsens juridic, o adevărată negație a ideii de drept, de a legifera nu rău constat, nu cu scopul de a-l remedia ci pentru a-l consolida punându-l sub scutul legii.

La toate acestea nu va întârzia obiecțiunea următoare: se dă ființă legală unui rău mai mic, pentru a combate altul mai mare; prostituția legală va împiedeca răspândirea bolilor venerice cari sunt o plagă socială și mai gravă.

Dacă lucrurile s'ar petrece așașderea am fi mulțumiți. Însă iată ce constată profesorul Bayer delà Universitatea din Bruxelles. În acest oraș prostituatele de toate categoriile sunt în număr de 10—15.000 — *dintre cari numai 300 sunt înregistrate, deci în Belgia prostituția este admisă de lege*. O altă constatare — naturală de altfel — este următoarea: „orice prostituată de orice categorie, este atinsă de blenoragie sau de sifilis în primul an al degradantei ei cariere”.

Unde este eficacitatea prostituției legale? Noi nu o percepem: Numărul prostituatelelor înregistrate și deci supuse unui control medical regulat este infim. Vizita medicală nu poate garanta de sănătatea acestora și mai ales nu poate asigura pe

clientul prostituatei că nu se va infecta. Și aceasta fiindcă de cele mai multe ori controlul se face în mod superficial și în plus, în intervalul dintre două vizite prostituta se poate îmbolnăvi.

Rezultatele pe cari le-a dat prostituția legală în lupta pentru combaterea boalelor venerice, nu sunt satisfăcătoare și sunt departe de-a compensa și a adăposti rușinea cu care se acoperă benevol societatea noastră civilizată, prin aceea că permite să funcționeze în baza unei legi — ca școala, ca biserica și ca alte atâtea instituțiuni cu scop moral și educativ — niște cuiburi de destrăbălare morală și perversiune fizică.

Avem lipsă de o igienă fizică dar și de una etică care ne pare că stă chiar pe primul plan.

O lege care va dispune desființarea pur și simplu, a caselor de toleranță, este lacunară, nu este o operă desăvârșită, ba într'o măsură oarecare chiar dăunătoare. Ea va deveni eficace și folositoare numai dacă în locul regimului vechiu, va reglementa cu precizie un alt nou. Nu știm întru cât noua lege îndeplinește această condiție, nu știm dacă nu s'a făcut numai un act de formă transformându-se și prostituția legală în clandestină. Dacă s'ar fi comis astfel de omisiuni, ele trebuiesc reparate — și cât mai curând — printr'o lege draconică, care să instaureze un regim de foc, privitor la practicarea prostituției sub orice formă.

Noi credem că existența legală a prostituției, nu numai că nu împiedică dezvoltarea prostituției clandestine, dar o stimulează. Căci femeia în mîntea căreia a intrat duhul necurat va judeca astfel: eu sunt prostituată dar nu mă știe toată lumea, și în definitiv pentru ce n'aș fi când există o lege care-mi dă dreptul să-mi pun trupul în vânzare. Nu voi putea ajunge mai departe decât semenele mele, voi deveni pensionara unei case de toleranță dar tot prostituată voi rămânea, cu deosebirea, că atunci voi urma litera legii.

Când însă femeia de moravuri ușoare va știe că ceace o așteaptă nu este casa de toleranță unde-și va putea desăvârși cariera-i ticăloasă, ci pușcăria cu rigorile ei absolute, și cu o continentă forțată, și poate de lungă durată, atunci f-și va schimba conduita, nădăjduind — ca toată lumea — că mai curând sau mai târziu va deveni soție și poate Mamă.

Recunoaștem, că problema prostituției este foarte complicată și greu de rezolvat. Dar lupta trebuie începută cu bărbăție. Vom avea două tabere de puteri diferite, Vom găsi din nou pe om în rolul de maestru iscusit având a îndrepta imperfecțiunile naturii și defectuozițările societății. Și acestea sunt numeroase.

Oricine se va gândi mai întâiu la pasiuni, la ceace omul are comun cu animalele nerezonabile, la instinctele și impulsivunile erotice cari sunt uneori atât de intense încât apar ca ineluctabile. Dar nu trebuie să exagerăm lucrurile. Printr'o bună educație, prin înlăturarea cercurilor viciate și evitarea ocaziunilor de ațățarea a instinctelor animalice, printr'o viață cumpătată în care funcțiunile intelectuale să fie îndreptate spre o activitate spirituală, iar prisosul de energie fizică aplicat la exerciții sportive, se poate ajunge să se înlăture credința în puterea inexpugnabilă a pasiunilor. Este tocmai aceea ce s'a realizat în țările scandinave și în Anglia.

Încă o chestiune importantă. Prostituția este considerată ca o joasă meserie exercitată numai de femei. Eroare mare! Sexul bărbătesc își are și el prostituția lui. Ar mai exista prostituția dacă n'ar fi unul din cele două sexe? Deaceia măsurile ce se vor lua, trebuiesc să fie deopotrivă de nemiloase atât pentru femei cât și pentru bărbați. Căci nu trebuie aruncată toată vina numai pe femeie, când de cele mai multe ori aceasta ajunge prostituată pentrucă a fost coruptă pe când era tânără și naivă, de bestia roșie cu chip masculin. Ce sunt toți „peștii” și „craii” dacă nu niște prostituți ce se plimbă liberi și li-se fac uneori onoruri, în loc să fie stigmatizați cu pecetea prostituției, și înlăturați din sânul societății.

Rămânem deci adepți ai desființării prostituției legale, însă cu condiția ca să se introducă un regim riguros și pentru prostituția clandestină la care să fie supuse ambele sexe.

Aurel Vasile.

Cu cine s'a întovărășit guvernul peștriș al d-lui Iorga

Cu Lupiștii.

Știți cu cine seamănă D-rul Lupu? Cu o muiere care-a pãșit 50 de bărbați. A fost socialist, liberal, țărănist (vorbim de țărăniștii adevărați ai lui Ion Mihalache și de grupul de pușlamale care s'au strâns la muștele în jurul lui Lupu, atrase de ărosul de friptură), iar astăzi este țărănist - vagabond, gata de a sări în baltă pentru oicine - numai să i aranjeze băieții să-i toarnă să se spele. Vom anunța toate chelele care s'au strâns în jurul lupului dragul puterii. A stat alături cu liberalii, astăzi stă cu Iorga, mâine cu cine va da un os de ros.

Cu liberalii.

Cine sunt și ce-au făcut liberalii?

1. Timp de aproape trei sferturi de veac luptat ca să izoleze coroana de țară, lăudând s'o țină în captivitate pentru a se satisface interesele lor. Au făcut zile mare, Regelui Carol I, fondatorul României moderne, amenințându-l, de câteori trecea în opoziție, cu detronarea. Titu Maiorescu, omul de stat luminat, a arătat că sunt de nepregătiți și necopți pentru modernă viață de stat, fiind lipsiți de orice crez politic și subminând sistematic coroana.

2. Este un partid de esență și origine publicană. Vreți dovezi palpabile? Au luptat pe cel mai strălucit moștenitor al regelui Ferdinand, creind o stare de prozorat, pentru a putea exploata și pescui ape tulburi. N'au putut niciodată pricepe independența de hotărâre a Regelui este a mai perfectă cheazășie pentru normala funcționare a vieții publice.

3. Au pregătit, prin inconștiența lor scoiască, dezastrul din timpul războiului și întregirea neamului, printr'o politică de apă și de cârpeală, prezentându-ne în fața armatelor austro-germane, înarmate până în dinți, goi și cu arme dela 1877. Sunt autorii înfrângerii din Ardeal, destrulului dela Turcucaia, unde brătenii au mis un general tîmpit și chefliu, care în timpul catastrofei chefua cu muierile punând cu satisfacție: Turcucaia va fi ardunul nostru. S'a văzut ce fel de Vermin: Am umplut Dunărea cu ostași de-ai țării, morți, din cauza imbecilității conșcatorilor.

4. Sunt autorii lași, lipsiți de curajul spunderii ai păcii dela Bufta, prin care se frânsese țara în două, pentruca după războiu să se spele ca Pilat pe mâini, lăudându-o în cărca altora.

5. Sunt provocatorii răscoalelor țărănești în 1907, pe care le-au scaldat tot ei în sânge. Pentruca să dovedească Regelui Carol I că partidul conservator este lipsit de autoritate, au agitat și răsculat țăraniile contra arendașilor (evreilor și marilor proprietari, iar după ce gloatele țărănești au pus în mișcare, au pus mâna pe putere și s'au așezat cu tunul pe ele. Pentru simplul fapt, pentru pofta de a veni la putere, au împușcat 11 mii de țărani. Tâlharii aceștia cer astăzi votul țărănilor dau concurs lui Nicolae Iorga, care în timpul răscoalelor țărănești, în loc să-și pună autoritatea în joc pentru apărarea intereselor țărănești, s'a retras în mod rușinos la Vălenii-de-munte.

6. Sunt hoții de urne, care timp de zece ani au furat avutul statului, am împilat o țară întreagă exploatănd prin șantaj și cu obrăzare bună credința coroanei.

7. Sunt acei care au lăsat moștenire când au fost alungați dela putere un buget cu miliarde lei deficit, administrația desorganizată, Justiția compromisă prin țărăniștii ei în băltoaca intereselor lor politice, țara neînvestrată, leul pe targă și aproape cotat pe piețele streine, agricultura în stare înă complexă.

8. Liberalii au împiedecat exportul cerealelor și produselor agricole prin taxe de port aproape prohibiționiste (de opreliște).

9. Partidul liberal, adică pumnul de ciocoi care aruncă astăzi cu noroiu în național-țărăniștii, a furat 11 miliarde dela provizionare în timpul războiului.

10. Acest partid luptă astăzi pentru salarea băncilor și a ortacilor lor care dacă mai sta în opoziție s'ar duce pe copcă să ca țara să piardă ceva, ba din contră câștiga foarte mult.

11. Partidul liberal s'a opus întotdeauna la improprietărea țărănilor și la votul universal. Au mințit pe țărani până la războiul cel mare, cari de câteori le cercau înfăptuirea promisiunilor îi scaldă în sânge.

12. Partidul liberal este condus de ciocoi Greci care s'au aciolat în România din vremea fanarioților și care și-au făcut averi mari, punând bir și pe coșul dela casă. Acest partid amețește țăraniile cu minciuni, cu scopul de a-i deslupi de partidul lor adevărat, partidul național-țărănesc și pentru a-i băga slugi la ciocoi. Ciocoi urmăresc să pună din nou mâna pe bogățiile țării, ca astfel să se transforme în robi ascultători și să-și asigure puterea prin jaf și furt.

Cu aceștia s'a întovărășit Nicolae Iorga, el, care i-a disprețuit întotdeauna și i-a considerat ca un pericol pentru țară. Gredem însă că această tovărășie nu va dura mult, căci prea mulți mișei s'au agățat de putere iar prăbușirea lor de-acum va însemna sfârșitul lor definitiv. O să se mai agațe de barba lui Iorga și alte grupuri de părliși și de fiământzi, dar care n'au nici un rost în viața politică a țării.

Primirea elevilor surdo-muși în Institutul din Timișoara

În Institutul de Surdo-Muși din Timișoara, se primesc elevi surdo-muși, în etate de 7—10 ani, părinți care au copii surdo-muși, sunt rugați să înainteze cererile de primire până la 15 August a. c. Direcției acestui institut str. Doja No. 15 Timișoara, împreună cu următoarele acte: Certificat de naștere, certificat de cetățenie română, certificat medical, și în caz că nu dispune de avere, certificat de pauperitate vizat de percepție. Acei ce sunt lipsiți de mijloace materiale, pe baza actelor de pauperitate vor fi primiți ca bursieri.

Prof. Gh. Atanasiu,
directorul Institutului.

Primăria Municipiului Cluj

No. 4911—1931

Publicațiune de licitație

Primăria Municipiului Cluj publică concurs pentru pavarea cu granit (cuburi brute) și bolovani a străzii Anton Pan.

Valoarea devizului 396.560 Lei. Ofertele se vor înainta în plic închis și sigilat Comisiunii de licitații în ziua de 11 Iunie 1931, ora 11 a. m.

Se va depune o garanță de 5%, în numerar sau efecte garantate de Stat. La licitație vor putea lua parte pavajori și firme cari au brevet industrial.

Caetul de sarcini, seria prețurilor, devizul se pot vedea zilnic în biroul Serviciului tehnic Cluj, Str. Brătianu Nr. 25 etaj I, între orele 11—13 a. m. unde se pot primi toate deslușirile necesare.

Licitația se va ține în Cluj, Primăria orașului, sala de ședințe, unde se vor înainta ofertele.

Cluj, la 2 Mai 1931.

25 Primăria Municipiului Cluj.

Primăria Municipiului Cluj

No. 24139—1931

Anunț

Municipiul Cluj închiriaza prin licitație publică cu oferte în scris, închise și sigilate localul de prăvălie No. 6 ocupat actualmente de d. Ioan Sărăfolean în clădirea Primăriei din Cal. Regele Ferdinand Nr. 28/a pe durata de 3 (trei) ani dela 7 Iulie 1931.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—110 din legea Contabilității publice în ziua de 4 Iunie 1931, orele 11 a. m. înaintea Comisiei de licitații, sala de ședințe.

Deodată cu predarea ofertelor lor, concurenții vor depune la mâna dlui Președinte al comisiei menționate o garanție provizorie în numerar sau efecte garantate de Stat egală cu 5%, din suma oferită drept chirie pe durata de mai sus.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Serviciului economic.

Cluj, la 5 Mai 1931.

24 Primăria Municipiului Cluj.

Am aflat prin târg că trei mari bărbați de stat... jos, d-nii Moroianu, Giuglea și Bezdechi și-au dat demisia din partidul național-țărănesc. Până în momentul cu pricina n'am știut că acești colosali profesori universitari au făcut vre-odată parte din partidul nostru. Ei și-au transportat cu protocolul de rigoare splendida lor inerție în lagărul cu ciosvârți de miel, unde se spune că nu vor fi întrebuințați la nimic.

Revisionism

În timp de 11 ani Ungaria a cheltuit sume fabuloase pentru acțiunea și propaganda revizionistă în străinătate. În interior, toate autoritățile și instituțiunile publice, cât și cele private, fac sacrificii mari pentru propagarea acestei idei. Presa maghiară este și ea primul motor și factor pentru alimentarea acestei idei, cari amenință echilibrul pacific al lumii. Așa de ex. ziarul „Pesti Hirlap”, în 1920 a tipărit o ediție specială de propagandă a ziarului în patru limbi: italiană, engleză, franceză și germană. Același ziar a tipărit hărți demografice false, albume ipocrite, schițe și tablouri grafice, apoi cărți etc.

Liga Revizionistă maghiară a scos și ea o serie întreagă de publicațiuni de această natură. S'au tipărit sute de cărți în diferite limbi străine, fie că acestea au fost scrise de către Unguri, fie c'au fost plătite scriitorilor și ziaristilor străini după comandă, pentruca aceștia prin renumele și reputația lor să gireze falsurile indicate de Liga Revizionistă.

Și toate aceste publicații s'au distribuit „pe gratis”, cu ocaziunea diferitelor congrese, conferințe etc., aranjate la Budapesta, sau au fost plasate în străinătate de către diferitele organizații iredentiste.

Agitațiile ce se fac pe această temă în interiorul țării sunt de ne mai pomenit.

În școală, apoi în toate organizațiile de tineret și la orice ocazie tineretului i-se insuflă o educație șovinistă foarte pronunțată. În acest scop se aranjează pentru tineret conferințe, reprezentații și fel de fel de demonstrații, în cadrul cărora se țin apoi cele mai iredente discursuri, pline de injurii și infamii la adresa României, Cehoslovaciei și Jugoslaviei, cari pe „nedrept” au uzurpat teritoriile milenare ale coroanei Sf. Ștefan.

Pentru propaganda în străinătate s'au întemeiat în toate capitalele Apusului câte un institut universitar care alimentează acest curent revizionist.

În toate orașele mari ale Franței, Italiei, Germaniei și Angliei, se țin conferințe în cari se demonstrează străinilor marea nedreptate ce i-s'a făcut Ungariei „ciuntite”.

Studentimea maghiară din străinătate întreținută cu bursele statului, în această privință are instrucțiuni speciale pentru a face cea mai intensă propagandă.

Toate bibliotecile orașelor din Apus dispun de un stoc însemnat de opere revizioniste, tipărite la Budapesta și dedicate cu cea mai mare atențiune acestor instituțiuni. Unde mai adăugăm numeroasele albume ale ziarelor budapestane, broșuri, albume, statistici false, hărți demografice, cari arată Ardealul ca și un teritoriu locuit în cea mai mare parte de Unguri?!

Și în toate acestea se falsifică trecutul și istoria cu cea mai mare nerușinare, lucrul la care nu s'a pretat nici un popor vreodată, dar iată-i pe Unguri, că se pricup de minune și la această ispravă! De altfel și în trecut au mai practicat acest lucru ori de câte ori li s'a prezentat ocazia de-a uzurpa revendicările unor națiuni străine, pe care din nefericire, le-au stăpânit veacuri în șir.

Guvernul maghiar sprijine pe față toată această acțiune, iar neputințele lui programatice, în seria discursurilor patriotice rostite dela un capăt de țară la celalalt, sunt atribuite tot tratatelor de pace.

Cu orice ocaziune contele Bethlen, care deține frânele conducerii acestei țări, ține să accentueze „că toate necazurile crizei launtrice sunt o consecință firească ale acestor mari nedreptăți ce se numesc tratate de pace”.

Iar consolidarea situației materiale a țării, nu se poate realiza tot din pricina acestor tratate, cari au răpit Ungariei provincii și teritorii, fără de care nu poate exista.

Bine înțeles, că guvernul d-sale a făcut tot ceace i-a stat în putință pentru remedierea acestei stări mizere! Și nici un alt guvern n'ar fi putut realiza un program mai reușit și mai bun, cu toate astea însă mizeria îi copleșește, și fără teritoriile pierdute nu se poate exista, iar „dacă mai trăim încă este un miracol”! Sau mai bine zis, națiunea aleasă a lui Dumnezeu, națiunea privilegiată „a grofilor și a baronilor lipsiți de sclavii serbiei de ieri se simt istoviți de viață pe marginea mormântului, care stă gata să i înghită”.

Deocamdată guvernul Bethlen agitând chestiunea revizuirii pasionează masele pentru ea, menținându-se în același timp la putere. Și contele cu glasul apostolic al patriotului cere:

1. „Justiție pentru cei torturați pe nedrept”.

2. Egalitate pentru cei asvârliți în inegalitate”.

3. „Unirea pentru cei cari au fost separați împotriva voinței lor și cu forța”.

4. „Posibilitate de existență pentru toți sub soare” etc., etc.

Iar pentru toate aceste compturi și revendicări, ce Ungaria trebuie să le prezinte în fața lumii, numai guvernul contelui are brevet să le revedice și să le pretindă!

Poate pentru faptul că „numai guvernul grofilor” e singurul guvern patriotic, în timp ce gloata și norodul vegetând în mizerie, nu are dreptul de a cere aceste lucruri.

Doar numai Bethlen e în stare să colinde capitalele Europei dela Paris la Roma, Viena și Berlin, apoi până în îndepărtata Angoră a republicii asiatice, pentru a căuta alianțe și a forma un front unic, în vederea revizuirii tratatelor de pace. Guvernul contelui în tot timpul a condus această campanie violentă împotriva păcii, și a făcut mari sacrificii pentru alimentarea curentului revizionist. Agitarea acestei naufragiate acțiuni era de altfel și o condiție „sine qua non” de existență și menținere la guvernarea țării. Poate numai faptul, că acest guvern a pasionat masele pentru revizionism. P'a făcut să se mențină timp de zece ani la cârma țării, altfel de mult i-ar fi luat un altul locul. Și gloata prostimii cuprinsă de febra himerică a revizionismului, în fastul ceremoniilor ce ne amintesc vechiul „panem et circensem” adesea nu-și dădea seama de gravele erori săvârșite de guvernul tuturor conților și a unei nobilimi parazitare.

Și astfel oligarhia maghiară înlătură celelalte partide democratice dela cârma țării, partide, cari reprezintă într'adevăr interesele, aspirațiile și voința țării. Deci, revizionismul constituie pentru guvernul contelui destulă justificare, pentru a se menține singur la conducere, excluzând pe toți ceilalți.

P. P.

Desfacere totală la giuvaergiu

FENYŐ

CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 23

unde cu autorizație oficială se desfac toate

ceasornicile,

argintăriile

și giuvaerurile

Capacitatea statului nostru de a se adapta la condițiile crizei actuale

Piedecile care se opun — și s'au opus la această adaptare

Oredem că dacă s'ar aduna la un loc cărțile, studiile de revistă și gazetele numai în ceea ce privește capitalul tragic al crizei economice actuale s'ar putea crea o bibliotecă de proporții colosale — plină de prăpăstii colosale! Un dozaș empiric și cantitativ al circumstanțelor de fapt în care s'a desfășurat criza, a întunecat judecata limpede și a exclus omul din sfera combinațiilor economice ca o cantitate nelizibilă. Omul, privit în aspectele lui sufletești și morale a interesat pe cercetătorul liberal al zilelor noastre numai în măsura în care el ar putea deveni un element turburător de ordine, periculos pentru așezările de lungă tradiție istorică. De aceea criza actuală a produs o adevărată panică, o confuzie generală și o desorientare deprimantă. Unii socotesc că ne găsim în prezența unei crize de guvernare sau mai precis, viața noastră colectivă și individuală s'ar desfășura în cadrul unui mecanism funcțional al vieții de stat, perimat, astăzi în contradicție cu interesele generale. Explicația aceasta pare seducătoare și de aceea ne vom opri o clipă asupra ei. În ce constă defecțiozitatea mecanismului vieții de stat, după antagonismul ordinii sociale și juridice existente? În parlamentarismul democratic! Toate creațiile raționalismului revoluționar francez au avut o singură virtute: au pulverizat principiul unității vieții de stat în concepțiunea ei romană.

Principiul separației puterilor în stat, corolar al vieții democratice a creat o samă de funcțiuni politice inutile, ba chiar costisitoare: organele colegiale și electivă locale, parlamentul, partidele politice (asociații libere în vederea unui scop politic ideal) toate acestea stimulând și menținând o atmosferă de provizorat și de nesiguranță prin dărâmarea principiului continuității operii de guvernare.

Să fie oare adevărat? Criza prin care trecem să fie oare produsul conflictelor politice neîntrerupte sau are cauze mai adânci? În orice caz ni se pare stranie lupta în contra ordinii politice existente, pornită tocmai de aceia care sunt fructul copt al acestei înjghebări. Sau burghezia intelectuală, seismograful precis al împrejurărilor în care ne sbatem, crede că societatea capitalistă și-a atins apogeul și pentru a împiedica declinul bruse are nevoie de forța statală pusă în serviciul ei, chiar cu sacrificiul drepturilor ei politice? În societatea democratic-burgheză luptele politice dintre partide sunt simpatice jocuri de copii (este drept că uneori acești băieți sburdalnici umblă cu focul și de aceea au nevoie de un pedagog înțelept) fără răsfrângerii puternice în ordinea social-economică. Nu trebuie să fi filozof ca să remarci că orice partid care amenință cu răzmirița în opoziție, când ajunge la putere se convertește brusc la disciplina ordinii, devenind cel mai pasionat apărător ale așezărilor ei fundamentale. Singura lor valoare programatică constă în a servi drept supapă de siguranță, prin fluturarea permanentă a iluzii de progres social și economic. Și este mult, foarte mult acest lucru. Mișcările politice ale veacului al XIX-lea au atenuat stringența revendicărilor sociale până la complectarea lor anihilare. Cascadele triumfulor politice au coincis cu acele destinderi necesare, operate în sânul maselor agitate. Partidele politice schimbă figurile de șah ale păturii suprapuse și prin năruirea unor patrimonii particulare se nase alte patrimonii de acelaș soi, așa că echilibrul social economic nu suferă nici o modificare structurală esențială.

Pentru aceste motive nu înțelegem noi prigoana fără rost în contra partidelor politice, aceste inofensive instrumente de aparentă aerisire.

Criza existentă are însă cauze mult mai adânci și fără o curajoasă analiză și expunere a lor, nu-i posibilă găsirea remediilor. Fenomenul economic se desfășoară într'un mediu natural, social și moral, mai ales moral, ultimul factor fiind astăzi de o importanță covârșitoare. Cele mai bune măsuri, rămân ineficace, atâta vreme cât egoismul individual va governa acțiunile noastre economice, atâta vreme cât progresul insului va fi condiționat de acumularea prin indiferent ce mijloace a unui patrimoniu bine rotunjit. În societatea noastră românească, politicul este expresia fidelă a structurii social-economice tradiționale, fără puțința de a putea modifica structural așezările noastre de bază. Proprietatea individuală, în toate formele ei, până la complexa și necontrolabila societate anonimă constituie un nucleu central al vieții de toate zilele. Singura preocupare a guvernamentului este salvarea patrimoniului individual sau vorbind tehniceste a întreprinderii economice mari și mici, fiind credința generală că de prosperitatea întreprinderii individuale depinde progresul general al societății.

Partidul național-tărănesc a făcut un pas mai departe în ceea ce privește apărarea întreprinzătorului: dela economia națională închisă, propovăduita de așa zisii reprezentanți ai burgheziei noastre, s'a trecut la economia din ansamblu european, prin cercetarea deuseilor și stabilirea de relații comerciale normale cu celelalte popoare de care ne-am putea eventual lega prin interese economice. S'a ținut cont cu un cuvânt de principiul interdependenței, care în condițiile actuale ale economiei sociale nu se mai poate disprețui fără daune considerabile pentru economia noastră națională. Cu toate acestea centrul de gravitate al preocupărilor a rămas clasicul întreprinzător, presupus ca motorul acțiunilor economice fecunde. Aceasta, chiar când noi, național-tărăniștii i-am limitat profitul personal. Etica economică capitalistă, n'a suferit deocamdată remanieri fundamentale. Ne-am izbit însă de un mare neajuns: solidaritatea ginților, după atâta anarhieă întrecere în domeniul producției a venit prea târziu, și chiar astăzi este discutabilă, date fiind asperitățile și frecările dintre noroade. Tendința de armonizare a intereselor diferitelor categorii sociale și a intereselor statelor între dânsese, se împiedecă de mentalitatea îngustă a întreprinzătorului, această cheie de boltă a regimului capitalist. Etica „omului economic și democratic” a rămas în urma exigențelor vremii, iar partidele politice care reprezintă un grup sau altul social nu pot fi invinuite, întrucât ele nu sunt altceva decât exponente ale intereselor grupurilor reprezentate. Statul în forma și prin preocupările sale actuale nereprezentând decât puterea politică, este incapabil de a se adapta la condițiile crizei, soarta ordinii politice și sociale fiind în mâna miraculosului întreprinzător”. Tardieu, Poincaré, Briand, Albert Thomas pentru a nu lua spre exemplificare decât figuri din opulenta republică franceză se întâlneau când este vorba de soluționarea crizei economice actuale pe acelaș plan programatic: salvarea întreprinzătorului. Prin ce mijloace? Atâta vreme cât va dura criza de consumație până la restabilirea echilibrului între producție și consumație prin epuizarea stocului de mărfuri depreciate prin supraproducție, statul este dator să intervină cu măsuri menite a apăra patrimoniul particular: prin construirea unor lucrări de utilitate publică și anume: căi ferate, drumuri, poduri, fortificații permanente, înzestrarea armatei cu armament și muniții, construcții edilitare, dând astfel de lucru marilor întreprinderi. În modul acesta se vor putea între-

bunța în mod folositor brațele de muncă libere și se va înviora ritmul economiei naționale. Care sunt mijloacele prin care statul își va putea procura capitalul financiar necesar unor asemenea mari investiții? Aici se complică problema. Pe cale pur fiscală? Aici ne izbim de limitele venitului național. Pe calea împrumuturilor de stat? Trăim într'o epocă de marasm economic general. Fiecare stat este redus la propriile sale forțe, iar criza deși mondială, se deplasează ca soluții pe terenul economiei naționale. Atunci? Cum vedem, soluțiile preconizate aiurea și care stăpânesc și cercurile noastre conducătoare sunt nesatisfăcătoare. Pentru ea intervenția statului să fie eficace, adică pentru a salva societatea și statul din impasul în care se află este necesară o trecere dela economia liberă la economia dirijată după un plan de ansamblu, în care rolul întreprinzătorului individual să cadă pe planul al doilea.

În orice caz, alături de acest întreprinzător se va impune cu necesitate apariția în viața economică a unui nou și mare întreprinzător: statul. Este singurul mijloc economic prin care puterea superioară politică își va putea procura mijloacele necesare unei intervenții eficace, putând astfel influența ritmul economiei colective.

Nu trebuie să sperie pe nimeni acest pluralism de regimuri economice în sânul aceleiași societăți, el existând în stare embrionară astăzi, la noi mai ales, acesta fiind senzual care se desenează pentru economia viitorului. Dela Statul „paznic de noapte” cum l'a caracterizat Lassalle, se va trece ușor la statul întreprinzător, silit de noile împrejurări să pună în valoare toate bogățiile naturale ale solului și subsolului, acolo unde întreprinzătorul particular este lipsit de mijloace. Munca organizată a tuturor forțelor libere va juca un rol preponderent și va suplini de multeori lipsa capitalului. În bilanțul economic al întreprinderilor statale, natura cu bogățiile ei va fi socotită ca un element economic care trece dincolo de negocierile mercantile. Este pregătit statul român pentru o astfel de îndrăzneală întreprindere? Să scruteze fiecare propria sa conștiință sondându-

și rezorturile generozității, idealismului și ideii de sacrificiu care-i stăpânesc sufletul. O epurare morală nu poate veni de jos decât în mod normal și lent arareori prin izbucniri revoluționare organizate și de durată de sus prin întrebunțarea violenței concretizată în sancțiuni drastice și necruțătoare pentru îndărătnicia și saboteuri și în limitarea profitului personal în favoarea obștei pentru conducătorii întreprinderilor publice economice. Va fi mult de lucru în țara aceasta cu moravuri perstrițe, unde tronează ineuria, diletanțismul și acel spirit înrăit de rentie comod, dornic de o ieftină căpătuială fără să simtă oboseala efortului în fața împrejurărilor vitrege. Prea mult a durat epoca fanarioților și prea mult s'au înrădăcinat în obiceiurile noastre metodele tancetive și porcești de acumulare a bogățiilor.

Burghezia română câtă vreme s'închegat, s'a format prin frustrarea averilor publice, discreditând și pulverizând neîntrerupt autoritatea economică și financiară a statului. Efectele morale ale activității politice a partidelor burgheze de peste o jumătate de veac, le trăim astăzi în toată realitatea lor tristă. Și discutând chestiunea obiectiv, nu li se poate imputa nici o vină, ele reprezentând o mentalitate social-economică nenorocită.

Piedecile care s'au opus și opun adaptării statului nostru la criza de astăzi sunt de natură morală. Când vom învinge în noi pofta de căștig nejustificat nici de legile economice nici de cele morale, statul își va putea începe activitatea sa fecundă. Va fi oare cu puțință? Să așteptăm liniște desfășurarea evenimentelor și fiecare dintre noi să-și pregătească conștiința pentru vremurile noi.

O societate nouă își anunță titlurile de legitimă moștenire la succesiunea societății existente. Va fi ea bună? Depinde de modul cum tălmăcesți și înțelegi ritmul devenirii istorice. Tendința vieții este spre stabilirea unui acord între puțința de muncă și rodnică acțiune și plăcere interioară a existenței. Iluzia perfectiunii acestui acord constituie adevărata forță dinamică a istoriei și progresului.

PETRE ȚUȚEA.

10 MAIU

Anul acesta, 10 Maiu este considerat ca sărbătoarea ostașilor, întrucât se împlinesc 100 de ani dela reorganizarea armatei române permanente. 100 de ani de când s'au pus bazele primelor înjghebări ostășești în principatele dumărene, după modelul armatelor din țările avansate ale occidentului. Regulamentul organic, socotit de istoricii dreptului și ai vieții de stat românești ca primul nostru statut constituțional, n'a făcut altceva decât a sistematizat după un plan chibzuit, ceea ce mai înainte era trăit de mîntea și sufletul ținutășilor noștri, care au știut să dea expresia cea mai curată instinctului robust de apărare și expansiune al rasei noastre.

Zece Mai de astăzi, este sinteza eforturilor unui neam, vrednic de numele ce-l poartă, menit să joace un rol de seamă în concertul popoarelor luminate și mai ales fixându-și un rost binemeritat printre națiunile din sud-estul Europei.

I-a fost dat acestei Români, cum a spus cândva un mare om de stat, să aibă granite firești Tisa, Nistru, Dunărea și Marea.

Încununarea cu succes a visurilor noastre, de a trăi nedespărțiți pe veci într'un stat național unitar și puternic, a fost fructul jertfelor neprecupețite ale ostașilor români.

Începând cu a doua jumătate a veacului al XIX-lea, viața politică și culturală a poporului român a fost într'oneîntreruptă ascensiune. Tot filmul împrejurărilor sbuciumate din care s'a născut România întregită

este brăzdat de spada tăioasă a soldatului român.

10 Mai de astăzi, este apoteozarea armatelor noastre viteze și-a marelor lor comandant Regele Carol al II-lea iubitor de neam și apărător dărz al hotarelor noastre fixate prin crezul milenar, prin puterea de expansiune și integrare a forțelor noastre etnice și prin legile ineluctabile ale istoriei.

10 Maiu ne strecoară în suflet un gând de slavă pentru ostirea noastră vîră de totdeauna, care și-a împlinit virtuțile ei, cu virtuțile creatoare ale neamului.

Ziarele anunță că guvernul d-lui Nicolae Iorga ar fi suspendat prin decret legea poliției și a jandarmeriei. Cine o fi inspiрат socoteala asta, care nu prea miroasă bine? Cu ocazia nea votării acestor legi și mai cu seamă a legii jandarmeriei chiar partidul liberal, prin d-nea general Moșoiu a căzut pe spat de bucurie, când a constatat că se modernizează mult hulita poliției rurale. Să fie oare adevărat? Și de ce?

REDACTOR RESPONSABIL:
B A Z I L G R U I A